

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
“ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПСИХОЛОГІЧНИХ
СЛУЖБ”
(для бакалаврів)

МАУП

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2009

Підготовлено доцентом кафедри соціальної психології та педагогіки
А. С. Москальовою

Затверджено на засіданні кафедри соціальної психології та педагогіки
(протокол № 7 від 25.04.08)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Москальова А. С. Навчальна програма дисципліни “Організація діяльності психологічних служб” (для бакалаврів). — К.: МАУП, 2009. — 37 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни “Організація діяльності психологічних служб”, плани семінарських і практичних занять, вказівки до виконання контрольної роботи, варіанти контрольних робіт, питання для самоконтролю, а також список літератури.

- © Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2009
- © ДП «Видавничий дім «Персонал», 2009

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Одним із важливих напрямів професійної підготовки соціальних психологів є вивчення дисципліни “Організація діяльності психологічних служб”.

Основна мета курсу — розкрити роль та закономірності діяльності психологічних служб.

Завдання курсу: допомогти студентам оволодіти знаннями, які відображають місце і роль практичної психології в системі психологічних наук; усвідомити основні підходи до організації і діяльності психологічних служб, враховувати її специфіку в різних соціальних сферах; набути уміння і навички щодо ефективного виконання основних видів професійної діяльності практикуючого психолога з урахуванням основних принципів взаємодії практичного психолога з клієнтом.

З метою глибокого засвоєння знань та їх практичного закріплення програмою передбачені семінарські та практичні заняття. Контроль за ефективністю вивчення курсу відбувається шляхом виконання контрольних завдань і курсової роботи.

Опрацювання рекомендованої літератури до семінарських і практичних занять допоможе розширити та поглибити знання студентів з курсу “Організація діяльності психологічної служби”.

У результаті вивчення курсу студенти повинні

знати:

- документи, що регламентують діяльність психологічної служби в Україні;
- етапи розвитку практичної психології;
- види роботи практичного психолога;
- етичні засади роботи практичного психолога;

вміти:

- визначати професійно значущі властивості для практичного психолога;
- планувати психологічну роботу;
- проводити розрахунок затрат часу на виконання різних видів робіт.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПСИХОЛОГІЧНИХ СЛУЖБ”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми
1	2
1	Змістовий модуль I. Зміст і завдання практичної психології Практична психологія як галузь психології
2	Основні поняття практичної психології
3	Практикуючий і практичний психолог: зміст та особливості діяльності
4	Змістовий модуль II. Види і принципи професійної діяльності практичних психологів Види професійної діяльності практичних психологів
5	Принципи професійної діяльності та методи досліджень практичних психологів
6	Організаційно-методичні основи професійної діяльності та підготовки практичних психологів
7	Змістовий модуль III. Національна система психологічних служб: завдання та особливості діяльності Розвиток практичної психології як національної системи психологічних служб
8	Організаційні моделі діяльності психологічних служб
9	Особливості управління національною системою психологічних служб
10	Змістовий модуль IV. Особливості діяльності психологічних служб у різних соціальних сферах Організація діяльності психологічної служби в системі освіти
11	Організація діяльності психологічної служби в системі соціальних служб для молоді
12	Організація діяльності психологічної служби в системі охорони здоров'я
13	Організація діяльності психологічної служби у сфері державної служби та політики

1	2
14	Організація діяльності психологічної служби в органах внутрішніх справ
15	Організація діяльності психологічної служби у сфері бізнесу
Разом годин: 81	

ЗМІСТ
дисципліни
“ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПСИХОЛОГІЧНИХ СЛУЖБ”

Змістовий модуль I. Зміст і завдання практичної психології

Тема 1. Практична психологія як галузь психології

Поняття про теоретичну, прикладну та практичну психологію. Відмінність між цими галузями психологічної науки та їх взаємозв'язок. Характеристика основних теоретико-методологічних підходів у вітчизняній та зарубіжній психології до визначення змісту та особливостей цих галузей психологічної науки.

Практична психологія як галузь професійної діяльності. Орієнтованість практичної психології на психологічну практику. Різні підходи до розуміння взаємозв'язку практичної психології і психологічної практики.

Розуміння предмета практичної психології в контексті поєднання трьох основних складових: психологічної практики, зорієнтованих на психологічну практику прикладних досліджень і розробок, найбільш пов'язаних з психологічною практикою фундаментальних досліджень.

Основні завдання практичної психології як професійної діяльності та галузі психологічної науки:

- а) практичні: подання безпосередньої допомоги людині (групі людей, організації) у розв'язанні її психологічних проблем;
- б) наукові: вивчення індивідуальності людини чи психологічних особливостей групи людей (організації) у конкретних обставинах їхньої життєдіяльності та обґрунтування впливів на них з метою збереження психічного здоров'я і проявів їхніх можливостей.

Особливості розвитку практичної психології на Заході.

Основні теоретико-методологічні підходи в західній практичній психології:

- а) психодинамічний напрям (класичний психоаналіз З. Фрейда, аналітична психологія К. Юнга, індивідуальна психологія А. Адлера, гуманістичний психоаналіз Е. Фромма та неофрейдизм);
- б) поведінковий напрям (Дж. Уотсон, Е. Торндайк та ін.);
- в) когнітивний напрям (раціонально-емотивна терапія А. Елліса, когнітивна психотерапія А. Бека, реальнісна терапія);
- г) гуманістична психотерапія, некласичні напрями психологічної допомоги та англосовна християнська психотерапія (екзистенційна психотерапія та консультування, роботи К. Роджерса, гештальттерапія, трансперсональна терапія С. Грофа, християнська психотерапія тощо).

Основні етапи становлення та розвитку практичної психології в Україні.

Література: основна [1; 5; 8; 27; 36; 42; 43; 52; 53; 67];
додаткова [70; 71; 73–75; 87]

Тема 2. Основні поняття практичної психології

Психологічна проблема як одна із основних категорій практичної психології. Зміст психологічної проблеми.

Співвідношення життєвої проблеми та психологічної проблеми. Психологічна проблема як складова життєвої проблеми (особистості, групи).

Багатоаспектність життєвих (організаційних) ситуацій та психологічної проблематики особистості (групи, організації).

Типологія психологічних проблем за рівнем їх усвідомлення суб'єктом або оточуючими його людьми (в тому числі й психологом). Усвідомлення психологічної проблеми як підстави для звертання за допомогою до практикуючого психолога. Роль психолога в наданні клієнтові допомоги, у глибокому усвідомленні власної проблематики.

Типологія психологічних проблем за змістом (спілкування та міжособистісні стосунки; саморозвиток та самоідентифікація тощо).

Типологія психологічних проблем залежно від їх значення для подальшої долі людини (критичні, значущі та малозначущі).

Типологія психологічних проблем за основними сферами активності людини (сімейні, професійні, особисті тощо).

Життєва ситуація особистості як базова категорія практичної психології. Основні складові життєвої ситуації:

- а) об'єктивні компоненти (сприйняття життєвих обставин особи іншими людьми; сукупність об'єктивних чинників, що на неї впливають тощо);
- б) суб'єктивні компоненти (психологічна ситуація як усвідомлення суб'єктом обставин своєї життєдіяльності).

Роль практикуючого психолога в дослідженні обставин життя клієнта, матеріальних і соціальних чинників його поведінки. Співвідношення життєвої ситуації та соціальної ситуації розвитку. Вплив на життєву ситуацію особистості двох груп процесів: соціальних, що відбуваються в суспільстві, і природних соціальних ситуацій, в яких функціонує особистість (хвороба, життєвий контекст, стресогенні та психотравмуючі фактори довкілля тощо).

Аналіз життєвої ситуації в контексті життєвого шляху особистості. Життєвий шлях особистості як поступове виникнення та розв'язання життєвих ситуацій особистістю. Поняття життєвої перспективи та життєвої стратегії особистості. Співвідношення життєвого шляху особистості та її долі. Соціальна активність особистості та проблеми її життєвого шляху. Психологічна допомога особистості в контексті життєтворчості.

Література: основна [2; 12; 15; 30; 41];
додаткова [69; 70; 73–75; 94; 99]

Тема 3. Практикуючий і практичний психолог: зміст та особливості діяльності

Співвідношення понять “практикуючий психолог”, “психолог-практик”, “практичний психолог”.

Практикуючий психолог як спеціаліст, що працює і як дослідник, і як практик (разом із науково-дослідницькою чи викладацькою роботою ще й практикує). “Психолог-практик”, “практичний психолог” як спеціаліст, що працює виключно у сфері практики.

Статус практикуючого психолога в зарубіжній і вітчизняній психологічній практиці.

Основні труднощі в діяльності практикуючих психологів у вітчизняній психологічній практиці:

- а) професійно-організаційні (невизначеність соціального статусу практикуючого психолога серед інших фахівців, нестача інформації про можливі психологічні послуги на рівні масової свідомості, відсутність чіткої системи підготовки практикуючих психологів тощо);
- б) професійно-сміслові (необхідність рефлексії зарубіжної теорії і практики надання психологічних послуг, визначення можливостей використання зарубіжного досвіду у вітчизняній практиці, набуття та узагальнення власного досвіду, розробка власних теоретичних і методичних підходів, власної концепції та стратегії подання психологічної допомоги тощо).

Література: основна [27; 39; 40; 42; 49];
додаткова [69; 70; 73–75; 94; 99]

Змістовий модуль II. Види і принципи професійної діяльності практичних психологів

Тема 4. Види професійної діяльності практичних психологів

Поняття про психологічну допомогу особистості (групі, організації).

Основні види професійної діяльності практичного психолога: просвітницька; профілактична; психодіагностика; психологічна корекція; психологічне консультування тощо.

Просвітницька робота як формування психологічної культури населення, керівників і працівників організацій (шляхом проведення лекцій, семінарів, “круглих столів”, тренінгів, організації виступів у засобах масової інформації тощо).

Профілактична робота як забезпечення психічного здоров'я населення, керівників та працівників організацій, попередження відхилень у розвитку особистості (групи, організації), виникнення конфліктів та напруження в міжособистісних стосунках тощо.

Діагностична робота як психологічне обстеження населення, керівників та працівників організацій, моніторинг змісту та умов індивідуального (групового, організаційного) розвитку, вивчення причин, що утруднюють діяльність і спілкування між людьми.

Психокорекційна робота як усунення відхилень в індивідуальному (груповому, організаційному) розвитку, здійсненні професійної

діяльності, в налагодженні міжособистісних стосунків, сприяння у формуванні позитивної життєвої програми та життєвої перспективи.

Психологічне консультування як психологічна допомога людям у ситуаціях життєвих труднощів (створення умов для здатності людини знайти якомога більше варіантів поведінки, понять, почуттів, вчинків тощо з метою забезпечення оптимізації спілкування та взаємодії з людьми, сприяння досягнення людиною цілей особистого росту тощо).

Взаємодія і взаємодоповнюваність основних форм роботи практичного психолога.

Література: основна [3; 11; 13; 17; 21; 34; 46; 50; 53; 57];
додаткова [70; 73–76; 87]

Тема 5. Принципи професійної діяльності та методи досліджень практичних психологів

Відображення в принципах діяльності практичного психолога основних установок професійної діяльності, теоретико-методичних основ діяльності психолога-практика.

Основні групи принципів:

- а) принципи, які відображають ставлення до клієнта (принцип ставлення до клієнта як до здорової людини, відмова від концепції хвороби); принцип прийняття, тобто доброзичливого і безоцінного ставлення психолога до клієнта тощо);
- б) принципи, які відображають основи взаємодії між психологом і клієнтом (принцип активності особистості; принцип діалогічності взаємодії; принцип суб'єкт-суб'єктної взаємодії; принцип відповідальності особистості; принцип розвитку особистості (групи, організації); принцип забезпечення умов для органічної єдності інтелектуальних та емоційних аспектів психіки; принцип системності тощо);
- в) етичні принципи (принцип добровільного звертання клієнта за психологічною допомогою; принцип забезпечення конфіденційності; принцип розмежування особистих і професійних стосунків; принцип професійної компетентності і вмотивованості тощо).

Необхідність пошуку духовних та історичних коренів і витоків вітчизняної практичної психології.

Недостатність методів об'єктивної експериментальної психології (суб'єкт-об'єктних методів) для розв'язання завдань практичної психології. Значимість суб'єкт-суб'єктних методів пізнання. Пріоритетність описово-аналітичного, якісного підходу в описанні матеріалу.

Література: основна [3; 7; 23; 27; 29; 35; 39; 47; 50; 54];
додаткова [70; 73; 74; 76; 99]

Тема 6. Організаційно-методичні основи професійної діяльності та підготовки практичних психологів

Необхідність визначення професійного статусу практичного психолога. Важливість створення нормативно-законодавчої основи діяльності практичних психологів.

Необхідність створення моделі особистості і професійної діяльності практичного психолога.

Система професійної підготовки практичних психологів для різних сфер суспільної практики. Важливість урахування у процесі підготовки практичного психолога загальнопсихологічних особливостей його діяльності та специфіки діяльності в конкретній соціальній сфері (політиці, бізнесі, освіті, медицині, армії тощо).

Зміст і рівні освіти практичних психологів (бакалаврат, магістратура тощо). Організаційні форми підготовки практичних психологів.

Питання ліцензування діяльності практичних психологів. Роль інститутів супервізорства в забезпеченні високого рівня професійної підготовки практичних психологів.

Питання контролю за діяльністю практикуючих психологів.

Література: основна [25; 38; 39; 60; 64; 65; 68];
додаткова [70; 72; 73; 75; 99]

Змістовий модуль III. Національна система психологічних служб: завдання та особливості діяльності

Тема 7. Розвиток практичної психології як національної системи психологічних служб

Функціонування і розвиток практичної психології як системи психологічних служб.

Основне завдання психологічної служби — подання психологічної допомоги конкретній людині (групі, організації) у розв'язанні особистих (приватних) чи професійних проблем.

Особливості організації та функціонування психологічної служби в різних соціальних сферах. Нерівномірність становлення психологічних служб у різних соціальних сферах (організаційне оформлення, кадрове забезпечення тощо). Відсутність усталеної структури української практичної психології.

Найчіткіше сформовані напрями діяльності психологічних служб у системі освіти, в системі соціальних служб для молоді, в системі охорони здоров'я, в органах внутрішніх справ, у сфері політики, в бізнесі тощо.

Література: основна [21; 40; 42; 43];
додаткова [76; 78; 99]

Тема 8. Організаційні моделі діяльності психологічних служб

Основні організаційні моделі надання психологічної допомоги практичними психологами в рамках діючих психологічних служб:

- а) психологічна допомога психолога, який працює безпосередньо в організації;
- б) психологічна допомога психолога, який працює поза організацією, у відомчих територіально-консультативних центрах.

Переваги та недоліки внутрішньоорганізаційної моделі діяльності психологічної служби. Переваги такої моделі: конкретне знання проблем організації та індивідуально-психологічних особливостей клієнта, можливість системного вивчення проблем тощо. Недоліки такого виду моделі: підпорядкованість штатного психолога керівникові, матеріальна залежність тощо.

Переваги і недоліки зовнішньоорганізаційної моделі діяльності психологічної служби. Переваги такого виду моделі: незалежність від керівництва організації, об'єктивніша оцінка, наявність досвіду роботи з іншими організаціями тощо. Недоліки такого виду моделі: територіальна віддаленість консультаційних пунктів, недостатнє знання конкретних проблем організації тощо.

Можливості надання психологічної допомоги незалежними консультативними фірмами (державними, приватними), які створюються поза організаціями тієї чи іншої соціальної сфери.

Література: основна [21; 22; 40];
додаткова [70; 72; 73; 77; 80; 87; 90–93; 99]

Тема 9. Особливості управління національною системою психологічних служб

Характеристика основних рівнів управління національною системою психологічних служб: центральний, обласний, міський (районний). Особливості відносин психологічних служб, що функціонують у різних соціальних сферах.

Основні функції органів управління: ліцензування; науково-методичне забезпечення; координація взаємодії працівників та організацій; підвищення професійного рівня; здійснення контролю за діяльністю; проведення атестації та створення умов для професійної кар'єри; забезпечення міжнародних контактів тощо.

Основні проблеми, які існують в управлінні національною системою психологічних служб в Україні.

Література: основна [40; 42];
додаткова [70; 72; 73; 90]

Змістовий модуль IV. Особливості діяльності психологічних служб у різних соціальних сферах

Тема 10. Організація діяльності психологічної служби у системі освіти

Основні завдання та особливості діяльності психологічної служби в системі освіти.

Робота практичного психолога з адміністрацією освітнього закладу: визначення психологічних основ стратегії діяльності освітнього закладу; формування позитивного іміджу освітнього закладу; формування ефективної “управлінської команди” тощо.

Характеристика основних форм роботи практичного психолога з педагогічним колективом: здійснення добору педагогічних працівників (відповідно до завдань і специфіки освітнього закладу); ламання старих стереотипів та формування нових соціальних установок щодо вияву активності, ініціативності педагогічних працівників; створення умов для впровадження в навчально-виховний процес нових освітніх технологій, а також сприятливого клімату в педагогічному колективі; створення умов для зняття психологічного навантаження у членів педагогічного колективу; забезпечення психічного здоров'я, сприяння саморозвитку та самовдосконаленню педагогічних працівників тощо.

Робота практичного психолога з учнями (студентами): психологічні проблеми відбору учнів і студентів; робота з профілактики правопорушень та неуспішності; робота зі здібними та обдарованими дітьми; діагностика відхилень у психічному розвитку дітей і складання програм їх корекції; психологічні проблеми забезпечення безперервності освіти; робота з учнями батьків тощо.

Основні види роботи практикуючого психолога: консультування учнів і батьків; психодіагностика якостей особистості учнів; проведення уроків, семінарів з основ психологічних знань тощо.

Література: основна [14; 18; 19; 24; 47; 49; 50; 53];
додаткова [72; 80; 83–85; 89–91; 93; 96]

Тема 11. Організація діяльності психологічної служби у системі соціальних служб для молоді

Робота практичного психолога з проблеми профілактики девіантної поведінки молоді (схильність до правопорушень; наркоманія, алкоголізм серед неповнолітніх тощо).

Робота практичного психолога з проблеми професійного становлення та розвитку молоді: вибору професії, професійної кар'єри, зміни професії в умовах безробіття тощо.

Робота практичного психолога з проблем молоді сім'ї: вибору партнера; забезпечення психологічної сумісності в сім'ї, попередження та розв'язання сімейних конфліктів тощо.

Проведення психотренінгів з метою забезпечення кращого розуміння молоддю людиною самого себе, оптимізації взаємодії з іншими людьми.

Література: основна [4; 31; 58; 59];
додаткова [83–85; 89; 91; 92]

Тема 12. Організація діяльності психологічної служби в системі охорони здоров'я

Робота практичного психолога з психічно хворими людьми: участь у вирішенні завдань диференціальної діагностики різних хвороб; аналіз структури і встановлення рівня психічних порушень; діагностика психічного розвитку, вибір шляхів загальноосвітнього і трудового навчання та перенавчання хворих; оцінювання динаміки нервовопсихічних порушень та врахування ефективності психотерапії; участь у проведенні судово-медичної експертизи тощо.

Робота практичного психолога з соматично хворими людьми: вивчення та врахування психологічних проявів різних соматичних хвороб; участь у психотерапевтичній; психокорекційній та психореабілітаційній роботі з хворими тощо.

Участь практичного психолога у психологічній просвіті медичного персоналу тощо.

Література: основна [6; 9; 26; 33; 63];
додаткова [71;73; 76–78; 82; 88]

Тема 13. Організація діяльності психологічної служби у сфері державної служби та політики

Робота практичного психолога у сфері державної служби: визначення психологічних особливостей державної служби; розробка психологічних критеріїв та здійснення добору державних службовців; розробка психологічних основ професійної кар'єри державних службовців; формування психологічної культури державних службовців тощо.

Робота практичного психолога у сфері політики: розробка психологічних основ діяльності політичних партій; визначення стратегій взаємодії між політичними партіями; створення іміджу політичних партій та окремих політичних лідерів; проектування психологічних основ проведення передвиборної компанії; створення засобів наочної агітації, проведення соціально-психологічних досліджень щодо вивчення громадської думки з тих чи інших політичних питань; вивчення психологічних основ діяльності засобів масової комунікації; розробка психологічних засобів формування політичної культури населення тощо.

Література: основна [10; 20; 48; 55];
додаткова [71;73; 76]

Тема 14. Організація діяльності психологічної служби в органах внутрішніх справ

Основні напрями роботи практичного психолога з особовим складом: психологічна діагностика професійної придатності осіб, які влаштовуються на службу; професійний відбір кандидатів, які вступають до закладів МВС на навчання; динамічне психофізіологічне та психологічне спостереження за співробітниками у процесі службової діяльності та надання рекомендацій щодо вдосконалення змісту та

методів роботи; проведення заходів щодо профілактики несприятливого функціонального стану співробітників, підтримання їхньої працездатності у звичайних та екстремальних умовах; психологічна реабілітація співробітників, які постраждали при виконанні службових обов'язків; створення позитивної громадської думки, ділових взаємостосунків із громадськістю та населенням тощо.

Робота практичного психолога із засудженими в пенітенціарних установах: вивчення особистості засуджених та підготовка рекомендацій щодо розподілу їх в загоны; корекція поведінки та негативних психічних станів протягом основного етапу підготовки покарання тощо.

Робота практичного психолога з населенням: моніторинг правосвідомості різних груп населення; формування правосвідомості та правослухняної поведінки у неповнолітніх тощо.

Література: основна [28; 44; 45; 66];
додаткова [70; 72; 73; 83–85; 95; 97; 98]

Тема 15. Організація діяльності психологічної служби у сфері бізнесу

Основні напрями роботи практичного психолога у сфері бізнесу: визначення стратегії діяльності бізнесових організацій та перспектив їх розвитку; формування позитивного образу організації; розробка фірмового стилю організації; визначення стратегій взаємодії організації з іншими організаціями (партнерами, конкурентами, громадськістю тощо); формування управлінської команди організації; визначення типу організаційної культури в установі та підготовка рекомендацій щодо врахування її особливостей; розробка способів і шляхів оптимізації управлінської діяльності керівників (вибір адекватного стилю керівництва, прийняття ефективних управлінських рішень, забезпечення успішності ділового спілкування); проведення маркетингових досліджень; розробка психологічних основ проведення рекламної компанії, презентацій фірми тощо.

Література: основна [11; 16; 32; 56; 61; 62]
додаткова [69; 83–86; 95; 97; 98]

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ І ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Практична психологія як галузь психології

Семінарське заняття 1. Зміст та особливості практичної психології

1. Поняття про теоретичну, прикладну та практичну психологію.
2. Основні завдання практичної психології як галузі професійної діяльності.
3. Взаємозв'язок між практичною психологією і психологічною практикою.

Література: основна [1; 5; 8; 27; 36; 42; 43; 51; 52; 67];
додаткова [70; 71; 73–75; 87]

Семінарське заняття 2. Особливості становлення та розвитку західної та вітчизняної практичної психології

1. Особливості становлення та розвитку практичної психології на Заході.
2. Характеристика основних теоретико-методологічних підходів у західній практичній психології.
3. Основні етапи становлення та розвитку практичної психології в Україні.

Література: основна [1; 5; 8; 27; 36; 42; 43; 51; 52; 67];
додаткова [69; 70; 73–75; 94; 99]

Тема 2. Основні поняття практичної психології

Семінарське заняття 3. Психологічна проблема як базова категорія практичної психології

1. Поняття про психологічну проблему особистості (групи, організації).
2. Типологія психологічних проблем особистості (групи, організації).
3. Співвідношення життєвої та психологічної проблем.

Література: основна [2; 12; 15; 30; 41];
додаткова [70; 73–75; 78; 87]

Семінарське заняття 4. Характеристика життєвої ситуації особистості

1. Поняття про життєву ситуацію особистості.
2. Основні складові життєвої ситуації особистості.
3. Аналіз життєвої ситуації в контексті життєвого шляху особистості.

Література: основна [2; 12; 15; 30; 41];
додаткова [70; 73–76; 87]

Тема 3. Практикуючий і практичний психолог: зміст та особливості діяльності

Семінарське заняття 5. Зміст та особливості діяльності практикуючих і практичних психологів

1. Співвідношення понять “практикуючий психолог”, “психолог-практик”, “практичний психолог”.
2. Статус практикуючих і практичних психологів у зарубіжній психологічній практиці.
3. Труднощі в діяльності вітчизняних практикуючих і практичних психологів.

Література: основна [27; 39; 40; 42; 49];
додаткова [70; 73–76; 99]

Тема 4. Види професійної діяльності практичних психологів

Семінарське заняття 6. Характеристика основних видів професійної діяльності практичного психолога

1. Поняття про психологічну допомогу особистості (групі, організації).
2. Характеристика основних видів професійної діяльності практичного психолога.
3. Обумовленість змісту та виду професійної діяльності практичного психолога типом психологічної проблеми клієнта.

Література: основна [3; 11; 13; 17; 21; 34; 46; 50; 53; 57];
додаткова [70; 72; 73; 75; 99]

Практичне заняття 1. Особливості просвітницької діяльності практичного психолога

1. Зміст і завдання просвітницької діяльності практичного психолога.
2. Характеристика основних видів просвітницької діяльності практичного психолога.
3. Моделювання та аналіз основних бар'єрів, які виникають у процесі просвітницької діяльності практичних психологів.

Література: основна [3; 11; 13; 17; 21; 34; 46; 50; 53; 57];
додаткова [76; 78; 99]

Практичне заняття 2. Діагностична робота практичного психолога

1. Зміст та основні функції діагностичної роботи практичного психолога.
2. Основні види діагностичних методик у роботі практичного психолога.
3. Аналіз, інтерпретація та використання практичним психологом результатів діагностичного обстеження.

Література: основна [3; 11; 13; 17; 21; 34; 47; 50; 53; 57];
додаткова [76; 78; 99]

Практичне заняття 3. Психокорекційна робота в діяльності практичного психолога

1. Поняття про психокорекційну роботу практичного психолога.
2. Основні напрями психокорекційної роботи в діяльності практичного психолога.
3. Технологія розробки психокорекційних програм.

Література: основна [3; 11; 13; 17; 21; 34; 46; 50; 53; 57];
додаткова [70; 73–76; 78; 87]

Практичне заняття 4. Особливості консультативної роботи практичного психолога

1. Зміст і функції психологічного консультування.
2. Основні види психологічного консультування.
3. Технологія проведення індивідуальної бесіди як основної форми психологічного консультування.

Література: основна [3; 11; 13; 17; 21; 34; 46; 50; 53; 57];
додаткова [70; 73–76; 87]

Тема 5. Принципи професійної діяльності та методи дослідження практичних психологів

Семінарське заняття 7. Характеристика основних принципів професійної діяльності практичних психологів

1. Загальна характеристика принципів професійної діяльності практикуючих і практичних психологів.
2. Принципи професійної діяльності, які відображають ставлення практичного психолога до клієнта.
3. Принципи професійної діяльності, які відображають основи взаємодії психолога і клієнта.
4. Власне етичні принципи професійної діяльності практичного психолога.

Література: основна [3; 7; 23; 27; 29; 35; 39; 47; 50; 54];
додаткова [76; 78; 94]

Практичне завдання 5. Дотримання принципів професійної діяльності практичними психологами у різних видах їхньої діяльності

1. Дотримання принципів професійної діяльності у процесі проведення практичними психологами діагностичної роботи, аналізу, інтерпретації та використання її результатів.
2. Особливості врахування принципів професійної діяльності у процесі психологічного консультування практичними психологами.
3. Аналіз врахування принципів професійної діяльності у процесі виконання практичними психологами психокорекційної роботи.

Література: основна [3; 7; 23; 27; 29; 35; 39; 47; 50; 54]
додаткова [70; 73; 76; 78; 94]

Тема 6. Організаційно-методичні основи діяльності та підготовки практичних психологів

Семінарське заняття 8. Організація діяльності та особливості підготовки практичних психологів

1. Проблема визначення професійного статусу практичного психолога в зарубіжній та вітчизняній психологічній практиці.

2. Модель особистості і професійної діяльності практичного психолога.
3. Особливості підготовки практичних психологів.
4. Проблема ліцензування діяльності практичних психологів.

Література: основна [25; 38; 39; 60; 64; 65; 68];
додаткова [70; 72; 73; 75; 99]

Тема 7. Розвиток практичної психології як національної системи психологічних служб

Семінарське заняття 9. Особливості розвитку національної системи психологічних служб

1. Функціонування і розвиток практичної психології як системи психологічних служб.
2. Основні завдання психологічної служби.
3. Особливості становлення національної системи психологічних служб в Україні.

Література: основна [21; 40; 42; 43];
додаткова [70; 72; 73; 90]

Тема 8. Організаційні моделі діяльності психологічних служб

Семінарське заняття 10. Основні організаційні моделі діяльності психологічних служб

1. Загальна характеристика організаційних моделей діяльності психологічних служб.
2. Переваги та недоліки внутрішньоорганізаційної моделі діяльності психологічної служби.
3. Переваги і недоліки зовнішньоорганізаційної моделі діяльності психологічної служби.

Література: основна [21; 22; 40];
додаткова [70; 72; 73; 80; 87; 90–93; 99]

Тема 9. Особливості управління національною системою психологічних служб

Семінарське заняття 11. Структура управління національною системою психологічних служб

1. Основні рівні управління національною системою психологічних служб.

2. Функції органів управління національною системою психологічних служб.
3. Необхідність взаємодії психологічних служб, що функціонують у різних соціальних сферах.

Література: основна [40; 42];
додаткова [70; 72; 73; 90]

Тема 10. Організація діяльності психологічної служби в системі освіти

Семінарське заняття 12. Особливості діяльності психологічної служби в системі освіти

1. Мета та основні завдання психологічної служби в системі освіти.
2. Основні форми роботи практичного психолога з адміністрацією освітнього закладу.
3. Основні форми роботи практичного психолога з педагогічним колективом.
4. Основні форми роботи практичного психолога з учнями та їхніми батьками.

Література: основна [14; 18; 19; 24; 47; 49; 50; 53];
додаткова [72; 80; 83–85; 89–91; 93; 96]

Тема 11. Організація діяльності психологічної служби в системі соціальних служб для молоді

Семінарське заняття 13. Особливості діяльності психологічної служби в системі соціальних служб для молоді

1. Мета та основні завдання психологічної служби в системі соціальних служб для молоді.
2. Робота практичного психолога з проблеми профілактики девіантної поведінки молоді.
3. Робота практичного психолога з проблеми професійного становлення та розвитку молоді.
4. Робота практичного психолога з проблем молоді сім'ї.

Література: основна [4; 31; 57; 59];
додаткова [72; 80; 83–85; 89–91; 93; 96]

Тема 12. Організація діяльності психологічної служби в системі охорони здоров'я

Семінарське заняття 14. Організація діяльності психологічної служби в системі охорони здоров'я

1. Мета та основні завдання психологічної служби в системі охорони здоров'я.
2. Основні напрями роботи практичного психолога з психічно хворими людьми.
3. Основні напрями роботи практичного психолога з соматично хворими людьми.
4. Участь практичних психологів у психологічній просвіті медичного персоналу.

Література: основна [6; 9; 26; 33; 63];
додаткова [71; 73; 76; 77; 82; 88]

Тема 13. Організація діяльності психологічної служби у сфері державної служби та політики

Семінарське заняття 15. Особливості організації психологічної служби у сфері державної служби та політики

1. Мета та основні завдання психологічної служби у сфері державної служби та політики.
2. Основні напрями роботи практичного психолога з державними службовцями.
3. Психологічне забезпечення політичних процесів.
4. Психологічні закономірності проведення передвиборної кампанії.

Література: основна [10; 20; 48; 55];
додаткова [71; 73; 76]

Тема 14. Організація діяльності психологічної служби в органах внутрішніх справ

Семінарське заняття 16. Особливості організації діяльності психологічної служби в органах внутрішніх справ

1. Мета та основні завдання психологічної служби в системі охорони здоров'я.

2. Основні напрями роботи практичного психолога з особовим складом органів внутрішніх справ.
3. Робота практичного психолога із засудженими в пенітенціарних установах.
4. Основні напрями роботи практичного психолога з населенням.

Література: основна [28; 44; 45; 66];
додаткова [71; 73; 76]

Тема 15. Організація діяльності психологічної служби у сфері бізнесу

Семінарське заняття 17. Особливості організації діяльності психологічної служби у сфері бізнесу

1. Мета та основні завдання психологічної служби у сфері бізнесу.
2. Робота практичного психолога з добору персоналу; забезпечення фірмового стилю організації.
3. Проблеми роботи практичних психологів у відділах із зв'язків з громадськістю та в рекламних агентствах.
4. Психологічне забезпечення нововведень в організації.

Література: основна [11; 16; 32; 56; 61; 62];
додаткова [69; 83–86; 95; 97; 98]

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Номер варіанта контрольної роботи студент вибирає за останньою цифрою номера своєї залікової книжки.

ВАРІАНТИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Варіант 1

1. Чим відрізняються теоретична, прикладна та практична психологія?
2. Який взаємозв'язок існує між психологічною та життєвою проблемами особистості (групи)?
3. У чому полягає просвітницька та профілактична робота практичного психолога?

Варіант 2

1. На яких основних принципах має ґрунтуватися професійна діяльність практичного психолога?
2. Які основні завдання практичної психології в системі освіти та в соціальних службах для молоді?
3. У чому полягає взаємозв'язок практичної психології та психологічної практики?

Варіант 3

1. За якими основними критеріями класифікуються психологічні проблеми особистості (групи)?
2. Як має бути організована практичним психологом діагностична робота?
3. Чи існує відмінність між методами досліджень теоретичного (академічного) та практичного психологів?

Варіант 4

1. Особливості діяльності практичного психолога в системі охорони здоров'я.
2. Чи має практична психологія свої специфічні завдання?
3. Які фактори визначають особливості життєвої ситуації особистості (групи)?

Варіант 5

1. Яке основне призначення психокорекційної роботи практичного психолога?
2. Чи існують відмінності в підготовці практичних психологів для різних соціальних сфер?
3. Які основні функції практичного психолога у сферах державної служби та політики?

Варіант 6

1. Охарактеризуйте основні теоретико-методологічні підходи західної практичної психології.
2. Яке співвідношення між життєвою ситуацією та життєвим шляхом особистості?
3. Види психологічного консультування.

Варіант 7

1. Відмінності між основними організаційними моделями діяльності психологічних служб.
2. У чому полягає робота практичного психолога в органах внутрішніх справ?
3. Розкрийте особливості розвитку практичної психології в Україні.

Варіант 8

1. Основні відмінності між практикуючим і практичним психологом.
2. Чим психологічне консультування відрізняється від психотерапії?
3. Як здійснюється ліцензування діяльності практичних психологів?

Варіант 9

1. Охарактеризуйте основні напрями діяльності практичного психолога у сфері бізнесу.
2. Які основні завдання психологічної служби у системі освіти?
3. Опишіть структуру психологічної служби системи освіти.

Варіант 10

1. Як ви розумієте поняття “психологічне здоров’я”?
2. Дайте визначення, що таке психологічна культура особистості, психологічна культура психолога.
3. Визначте специфічно важливі професійні якості практикуючого психолога.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Поняття про теоретичну, прикладну та практичну психологію.
2. Відмінність та взаємозв’язок теоретичної, прикладної та практичної психології.
3. Практична психологія як галузь професійної діяльності.
4. Основні завдання практичної психології.
5. Взаємозв’язок практичної психології та психологічної практики.

6. Основні завдання практичної психології як професійної діяльності.
7. Основні завдання практичної психології як галузі психологічної науки.
8. Особливості розвитку практичної психології на Заході.
9. Основні теоретико-методологічні підходи в західній практичній психології: психодинамічний напрям.
10. Основні теоретико-методологічні підходи в західній практичній психології: поведінковий напрям.
11. Основні теоретико-методологічні підходи в західній практичній психології: когнітивний напрям.
12. Основні теоретико-методологічні підходи в західній практичній психології: гуманістична психотерапія.
13. Розвиток і становлення практичної психології в Україні.
14. Психологічна проблема особистості (групи) як категорія практичної психології.
15. Співвідношення життєвої та психологічної проблеми.
16. Типологія психологічних проблем за рівнем їх усвідомлення суб'єктом або оточуючими його людьми.
17. Типологія психологічних проблем за змістом.
18. Типологія психологічних проблем залежно від їх значення для подальшої долі людини.
19. Типологія психологічних проблем за основними сферами активності людини.
20. Життєва ситуація особистості як базова категорія прикладної психології.
21. Основні складові життєвої ситуації особистості.
22. Співвідношення життєвої ситуації та соціальної ситуації розвитку.
23. Аналіз життєвої ситуації в контексті життєвого шляху особистості.
24. Життєтворчість і психологічна допомога особистості.
25. Практикуючий психолог і практичний психолог: спільні та відмінні характеристики.
26. Особливості діяльності академічного та практикуючого психолога.
27. Труднощі в діяльності практикуючого психолога у вітчизняній психологічній практиці.

28. Основні труднощі в діяльності практикуючих психологів у вітчизняній психологічній практиці.
29. Основні види професійної діяльності практикуючого психолога.
 30. Просвітницька робота практикуючого психолога.
 31. Профілактична робота практикуючого психолога.
 32. Діагностична робота практикуючого психолога.
 33. Психокорекційна робота практикуючого психолога.
 34. Психологічне консультування як вид діяльності практикуючого психолога.
 35. Принципи діяльності практикуючого психолога.
 36. Принципи діяльності практикуючого психолога, які відображають ставлення до клієнта.
 37. Принципи діяльності практикуючого психолога, які відображають основи взаємодії психолога і клієнта.
 38. Етичні принципи в діяльності практикуючого психолога.
 39. Методи досліджень практикуючого психолога.
 40. Організаційно-методичні основи діяльності практикуючих психологів.
 41. Особливості підготовки практикуючих психологів для різних соціальних сфер.
 42. Проблема ліцензування діяльності практикуючих психологів.
 43. Розвиток практичної психології як національної системи психологічних служб.
 44. Нерівномірність розвитку психологічної служби в різних соціальних сферах.
 45. Організаційні моделі діяльності психологічних служб.
 46. Переваги і недоліки внутрішньоорганізаційної моделі діяльності психологічних служб.
 47. Переваги і недоліки зовнішньоорганізаційної моделі діяльності психологічних служб.
 48. Структура управління національною системою психологічних служб.
 49. Основні функції органів управління національною системою психологічних служб.
 50. Організація психологічної служби в системі освіти.
 51. Основні види роботи практичного психолога з педагогічним колективом, учнями та батьками.

52. Організація психологічної служби в системі соціальних служб для молоді.
53. Особливості роботи практичного психолога в системі соціальних служб для молоді.
54. Організація психологічної служби в системі охорони здоров'я.
55. Основні напрями роботи практичного психолога в системі охорони здоров'я.
56. Організація психологічної служби у сферах державної служби та політики.
57. Організація психологічної служби в органах внутрішніх справ.
58. Основні напрями роботи практичного психолога в органах внутрішніх справ.
59. Організація психологічної служби у сфері бізнесу.
60. Основні напрями роботи практичного психолога у сфері бізнесу.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Абрамова Г. С.* Введение в практическую психологию. — М.: Междунар. пед. акад., 1994. — 237 с.
2. *Абульханова-Славская К. А.* Стратегия жизни. — М., 1991.
3. *Айві А.* Цілеспрямоване інтерв'ювання і консультування: сприяння розвитку клієнта: Навч. посіб. Пер. з англ. — К.: Сфера, 1998. — 342 с.
4. *Алешина Ю. Е.* Семейное и индивидуальное психологическое консультирование. — М.: РИЦК “Социальное здоровье России”, 1993. — 172 с.
5. *Берн Э.* Трансактный анализ и психотерапия. — СПб.: Братство, 1992.
6. *Блейхер В. М., Крук И. В.* Патопсихологическая диагностика. — К.: Здоровье, 1986. — 142 с.
7. *Бовть О. Б.* Психокорекційна робота з попередження агресивності дітей молодшого шкільного віку // Практична психологія та соціальна робота. — 1997. — Жовт. — С. 21–22.
8. *Бондаренко О. Ф.* Психологічна допомога особистості: Навч. посіб. для студ. ст. курсів психол. ф-тів та від-нь ун-тів. — Харків: Фоліо, 1996. — 237 с.

9. *Бурлачук Л. Ф.* Исследование личности в клинической психологии. — К.: Выща шк., 1979. — 176 с.
10. *Васютинський В. О.* Вибір влади: між ідеологією і психологією // Українські варіанти. — 1998. — № 2. — С. 34–36.
11. *Введение* в практическую социальную психологию: Учеб. пособие для вузов. — 2-е изд., испр. / Под ред. Ю. М. Жукова, Л. А. Петровской, О. В. Соловьева. — М.: Смысл, 1996. — 373 с.
12. *Воронины В. Н., Князев В. Н.* К определению психологического понятия ситуации // Актуальные вопросы организационно-психологического обеспечения работы с кадрами. — М., 1989. — С. 121–126.
13. *Гаджиева Н. М., Никитина Н. Н., Кислинская Н. В.* Основы самосовершенствования: Тренинг самосознания. — Екатеринбург: Деловая книга, 1998. — 144 с.
14. *Гильбух Ю. З.* Учитель и психологическая служба школы. — К.: Ин-т психологии АПН Украины, 1993. — 142 с.
15. *Головаха Е. И.* Жизненная перспектива и профессиональное самоопределение молодежи. — К., 1988.
16. *Данчева О. В., Швалб Ю. М.* Практична психологія в економіці та бізнесі. — К.: Лібра, 1998. — 270 с.
17. *Долинська Л. В., Летченко М. В., Чепелева Н. В., Уманець Л. І.* Активні методи в роботі практичного психолога: Навч. посіб. — К., 1994. — 80 с.
18. *Елизаров А. Н.* Телефон доверия: работа психолога-консультанта с родителями в ситуации родительско-юношеских конфликтов // Вопр. психологии. — 1995. — № 3. — С. 38–45.
19. *Жутикова Н. В.* Учителю — о практике психологической помощи. — М.: Просвещение, 1988. — 172 с.
20. *Имидж лидера: Психологическое пособие для политиков* / Под ред. Е. В. Егоровой-Гартман. — М., 1994. — 265 с.
21. *Кісарчук З. Г., Журавльова Н. Ю., Онищенко Г. І., Юрченко Т. П.* Спеціалізована психологічна служба: основні види психологічної допомоги населенню: Метод. рек. для психологів-практиків. — К.: Мінчорнобиль, 1995. — 46 с.
22. *Карамушка Л. М.* Модель психологічного консультування керівників закладів середньої освіти з проблеми психологічної готовності до управління // Психологія на перетині тисячоліть: Зб. наук. пр. учасн. П'ятих Костюківських читань. — К., 1998. — Т. 1. — С. 569–577.

23. *Карамушка Л. М.* Особливості психологічного консультування керівників освітніх закладів з проблем управління // Психолого-педагогічна наука і суспільна ідеологія: Матеріали методолог. семінару АПН України (Київ, 12 листоп. 1998 р.). — К., 1998. — С. 202–208.
24. *Карамушка Л. М.* Психологічні основи управління в системі середньої освіти: Навч. посіб. — К.:ІЗМН, 1997. — 180 с.
25. *Карамушка Л. М., Фролов М. О.* Підготовка шкільних психологів до розв'язання проблем управління школою // Психологічна служба в системі освіти: проблеми та перспективи: Тези Міжрегіон. наук.-практ. конф. — Запоріжжя; К., 1994. — Ч. 1. — С. 49–50.
26. *Карвасарский Б. Д.* Медицинская психология. — Л.: Медицина, 1982. — 272 с.
27. *Кісарчук З. Г.* Теоретико-методологічні проблеми діяльності практикуючого психолога // Практична психологія: теорія, методи, технології. — К., 1997.
28. *Коновалова В. Е.* Правовая психология: Учеб. пособие. — Харьков: Основа, 1990. — 198 с.
29. *Коняева А. П., Лисенко В. П., Тітова Т. М., Фурман А. В.* Етичний кодекс Товариства психологів України. — К.; Донецьк, 1993. — 8 с.
30. *Коржова Е. Ю.* Методика “Психологическая автобиография” в психодиагностике жизненных ситуаций. — К., 1994.
31. *Кулагин Б. В.* Основы профессиональной психодиагностики. — Л.: Медицина, 1984. — 216 с.
32. *Лидерство: Психологические проблемы в бизнесе (по материалам американских исследований) / Под ред Т. Н. Ушаковой.* — Дубна: Издат. центр “Феникс”, 1997. — 176 с.
33. *Максимова Н. Ю., Мілютіна К. Л., Піскун В. М.* Основи дитячої патопсихології: Навч. посіб. — К.: Перун, 1996. — 464 с.
34. *Марасанов Г. И.* Социально-психологический тренинг. — 3-е изд., испр. и доп. — М.: Совершенствование, 1998. — 208 с.
35. *Матвійчук О. С.* Психокорекційний тренінг як засіб профілактики девіантної поведінки підлітків // Практична психологія та соціальна робота. — 1997. — Жовт. — С. 23–25.
36. *Мей Р.* Искусство психологического консультирования: Пер. с англ. — М.: Класс, 1994. — 144 с.

37. *Общая психодиагностика: основы психодиагностики, немедицинской психотерапии и психологического консультирования* / Под ред. А. А. Бодалева, В. В. Столина. — М.: Изд-во МГУ, 1987. — 304 с.
38. *Осадько О. Ю.* Теоретичні та методичні засади підготовки практичних психологів до консультування // Практична психологія: теорія, методи, технології. — К., 1997. — С. 200–209.
39. *Панок В. Г.* Концептуальні питання підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації психологів-практиків // Практична психологія у системі освіти: Питання організації та методики. — К.: ІСДО, 1996. — С. 18–41.
40. *Панок В. Г.* Концепція національної соціально-психологічної служби // Вісн. АПН України. Педагогіка і психологія. — 1994. — № 2, 3. — С. 17–27.
41. *Панок В. Г.* Теоретичні підходи до побудови системи понять практичної психології // Практична психологія: теорія, методи, технології. — К., 1997. — С. 7–17.
42. *Панок В. Г.* Українська практична психологія: визначення, структура та завдання // Практична психологія та соціальна робота. — 1997. — Жовт. — С. 8–10.
43. *Перший Всеукраїнський конгрес з практичної психології (27–30 верес. 1994 р.):* Тези доп. та повідомл. — Херсон, 1994. — 392 с.
44. *Положение о психологе органов внутренних дел (проект)* // Психопедагогика в правоохранительных органах. — 1996. — № 1.
45. *Примерное положение о психологической лаборатории исправительно-трудового учреждения* // Психопедагогика в правоохранительных органах. — 1996. — № 1.
46. *Психологическая помощь и консультирование в практической психологии* / Под ред. М. К. Тутушкиной. — СПб.: Дидактика Плюс, 1998. — 348 с.
47. *Психологические программы развития личности в подростковом и старшем школьном возрасте: Пособие для школьных психологов* / Под общ. ред. И. В. Дубровиной. — М.: Издат. центр “Академия”, 1995. — 123 с.
48. *Психологопедагогічна наука і суспільна ідеологія* // Матеріали методолог. семінару АПН України (Київ, 12 листоп. 1998 р.). — К.: Гнозис, 1998. — 605 с.

49. *Рабочая* книга школьного психолога / Под ред. М. В. Дубровиной. — М.: Просвещение, 1991. — 303 с.
50. *Рогов Е. И.* Настольная книга практического психолога в образовании: Учеб. пособие. — М.: Владос, 1995. — 529 с.
51. *Роджерс К.* Клиентцентрированная терапия: Пер. с англ. — М.: Рефлбук, 1997. — 320 с.
52. *Роджерс К.* О групповой психотерапии: Пер. с англ. — М.: Гиль-Эстель, 1993. — 224 с.
53. *Самоукина Н.* Практический психолог в школе: лекции, консультирование, тренинги. — М.: ИНТОР, 1997. — 192 с.
54. *Словарь-справочник* по психологической диагностике / Сост. Л. Ф. Бурлачук, С. В. Морозов. — К.: Наук. думка, 1989. — 200 с.
55. *Слюсаревский Н. Н., Карамушка Л. Н., Федоришин А. Б.* Слово, рисунок, цвет: Психологический анализ наглядных средств политической агитации. — К.: АТ “Реклама”, 1995. — 178 с.
56. *Советы психолога менеджеру:* Учеб. пособие / Под ред. М. К. Ту-тушкиной. — СПб.: ГАСУ, 1994. — 195 с.
57. *Соловьева О. В.* Стратегии работы психолога-практика: Введение в практическую социальную психологию / Под ред. Ю. М. Жукова, Л. А. Петровской, О. В. Соловьевой. — М.: Смысл, 1996. — С. 35–45.
58. *Соціальна* робота з дітьми, молоддю, жінками, різними категоріями сімей (з досвіду центрів соціальних служб для молоді країни) / Упоряд. Р. Г. Драпушко, З. Г. Зайцев, А. Г. Зінченко та ін. — К., 1998.
59. *Соціальна* робота з молоддю в Україні: Зб. інформ.-метод. матеріалів / За ред. І. Д. Звереві. — К., 1997.
60. *Терлецька Л. Г.* Ігри, в які грають дорослі (досвід навчання практичних психологів системи освіти) // Практична психологія: теорія, методи, технології. — К., 1997. — С. 220–226.
61. *Тобіас Л.* Психологическое консультирование и менеджмент: Взгляд клинициста: Пер. с англ. — М.: Класс, 1997. — 160 с.
62. *Управленческое* консультирование: Пер. с англ. — 2-е изд., перераб. / Под ред. М. Кубра. — М.: СП “Интерэксперт”, 1992. — Т. 1. — 319 с.; Т. 2. — 350 с.
63. *Хей Л.* Полюби себя, исцели свою жизнь: Пер. с англ. — 1996. — 185 с.

64. *Чепелева Н.* Розвиток професійної компетентності майбутніх практичних психологів // Міжнар. семінар з гуманістичної психології та педагогіки: Тези доп. і повідомл. (Рівне, 15–17 черв. 1998 р.). — Рівне, 1998. — С. 106.
65. *Шумакова Л. П.* Розвиток особистості психолога-практика в процесі активного соціально-психологічного навчання. — Херсон: Південно-український РІПО, 1995. — 30 с.
66. *Яковенко С. І.* Підготовка психологів для роботи в органах внутрішніх справ // Практична психологія: теорія, методи, технології. — К., 1997. — С. 126–136.
67. *Яценко Т. С.* Теоретичні передумови психологічної практики // Вісн. АПН України. — 1994. — № 1. — С. 66–74.
68. *Яценко Т., Коновальчук В., Аврамченко С.* Проблема особистісної психокорекції психологів-практиків // Міжнар. семінар з гуманістичної психології та педагогіки: Тези доп. і повідомл. (Рівне, 15–17 черв. 1998 р.). — Рівне, 1998. — С. 114–115.

Додаткова

69. *Балл Г. О.* Категорія “культура особистості” в аналізі гуманізації загальної та професійної освіти // Педагогіка і психологія професійної освіти: результати досліджень і перспективи: Зб. наук. праць / За редакцією І. А. Зязюна та Н. Г. Ничкало. — К., 2003. — С. 51–61.
70. *Басова Н. В.* Педагогика и практическая психология. — Ростов н/Д: “Феникс”, 2000. — 416 с.
71. *Бардиан А. М.* Первоначальные стадии формирования убеждения // Тезисы докладов на I съезде О-ва психологов (29 июня — 4 июля 1959 г.) АПН РСФСР / Под ред. В. В. Давыдова. Вып 1. — М.: Изд-во АПН РСФСР, О-во психологии, 1959. — С. 32–34.
72. *Битянова М. Р.* Организация психологической работы в школе. — М.: Совершенство, 1998. — 298 с.
73. *Гальперин П. Я.* Введение в психологию. — М., 1976. — С. 35–41.
74. *Гиппенрейтер Ю. Б.* Введение в общую психологию: Курс лекций. — М.: 1996. — С. 336.
75. *Годфруа Ж.* Что такое психология: В 2 т.: Пер. с франц. — М.: Мир, 1992. — Т.1 — 496 с.

76. *Етичний кодекс психолога /* Прийнято на I Установчому з'їзді Товариства психологів України 18 груд. 1990 р. — Тернопіль, 1996.
77. Загальна Декларація прав людини (Прийнята Генеральною Асамблеєю ООН 10 груд. 1948 року).
78. *Кваліфікаційні* характеристики педагогічних працівників, для яких встановлені кваліфікаційні категорії: Практ. психолог.: Інформац. зб. М-ва освіти України № 5–6. — 1994. — С. 46–48.
79. *Колмогорова Л. С.* Становление психологической культуры школьника // Вопросы психологии. — 1991. — № 1. — С. 37–41.
80. *Колмогорова Л. С., Григорьевская Н. Н., Модина И. А.* Играя и общаясь, познаём мир и себя // *Человековедение: 1 класс: Пособие для психологов, педагогов.* — Барнаул, 1996. — 75 с.
81. *Коломинский Я. Л.* Психология детского коллектива: Система личностных взаимоотношений. — Минск: Нар. освіта, 1989. — 239 с.
82. *Конвенція* про права дитини / Актуальні проблеми психології: Збірник. — Т.1. Соціальна психологія. Психологія управління. Організаційна психологія. — К.: Ін-т психології ім. Г. С. Костюка. — 2002. — С.32–36.
83. *Москальова А. С.* Психологічна культура як необхідний чинник здорового способу життя студентської молоді // Вісн. Чернігів. держав. педагогіч. ун-ту. Сер.: Психологічні науки. — Вип. 31., Т. 2. — Чернігів, 2005. — С. 154–159.
84. *Москальова А. С.* Розвиток психологічної культури персоналу організацій. Актуальні проблеми психології. — Т. 1. Організаційна психологія. Економічна психологія. Соціальна психологія: Зб. наук. пр. Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка АПН України / За ред. С. Д. Максименка, Л. М. Карамушки. — К.: Міленіум, 2005. — Част. 15. — С. 84–87.
85. *Москальова А. С.* Психологічна культура — як необхідний фактор формування особистості // Проблеми сучасної педагогічної освіти. Сер.: Педагогіка і психологія: Зб. ст. — Вип. 4. — К.: Пед. преса, 2002. — С. 152–157
86. *Обозов Н. Н.* Психологическая культура взаимных отношений. — М.: Знание, 1986. — 47 с.
87. *Овчарова Р. В.* Практическая психология образования: Учеб. пособие для студ. психол. ф-тов ун-тов. — М.: Издат. центр “Академия”, 2003. — 448 с.

88. *Практикум по общей и экспериментальной психологии* / Под ред. А. А. Крылова, С. А. Маничева. — 2-е изд., доп. та перероб. — СПб.: Питер, 2005. — С. 324–328.
89. *Практическая психология образования: Учеб. для студ. высш. и сред. спец. учеб. заведений* / Под ред. И. В. Дубровиной. — 2-е изд. — М.: ТЦ “Сфера”, 1998. — 528 с.
90. *Про затвердження Положення про експертизу психологічної і соціологічного інструментарію, що застосовується в навчальних закладах (наказ МОН України від 20.04.2001 р. № 330).*
91. *Про основні завдання психологічної служби системи освіти України у 2003–2004 навч. р. (лист МОН України від 11.08.2003 р. № 1/9–380).*
92. *Про планування діяльності практикуючих психологів та соціальних працівників (педагогів)* / Інструктивний лист МОН України від 29.12.1994 р. № 9/1 — 325 с.
93. *Психологія діяльності та навчальний менеджмент: Навч.-метод. посіб. для самост. вивчення дисципліни* / В. А. Козаков, М. В. Артюшина, О. М. Котикова та ін.; За заг. ред. В. А. Козакова. — К.: КНЕУ, 2003. — 829 с.
94. *Рибалко В. В. Методологічні питання наукової психології (Досвід особистісно-центрованої систематизації категоріально-понятійного апарату).* — К.: НІКА-ЦЕНТР, 2003. — 204 с.
95. *Рибалко В. В. Психологічна культура особистості у професійній підготовці та діяльності практичного психолога // Проблеми підготовки і підвищення кваліфікації практичного психолога у вищих навчальних закладах: Матеріали Всеукр. наук.- практич. конф. (16–17 трав. 2002) / За ред. С. Д. Максименка.*
96. *Рибалко В. В. Психологічна служба у позашкільних закладах // Основи практичної психології: Підручник / За ред. В. Панок, Т. Титаренко, Н. Чепелева та ін. — К.: Либідь, 1999. — С. 372–377.*
97. *Туриніна О. Л. Вплив рівня психологічної культури на організаційну культуру колективу. Актуальні проблеми психології: Збірник. — Т. 1. Соціальна психологія. Психологія управління. Організаційна психологія. — К.: Ін-т психології ім. Г. С. Костюка. — 2002. — С.32–36.*
98. *Туриніна О. Л. Проблеми формування психологічної культури у старшокласників // Проблеми вищої педагогічної освіти: Зб. матеріалів Міжнарод. конф. — Тернопіль. — 2000. — С. 27–34.*

99. Шмелева И. А. Введение в профессию. Психология: Учеб. пособие. – СПб.: Питер, 2007. – 253 с.

МАУП

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Тематичний план дисципліни “Організація діяльності психологічних служб”	4
Зміст дисципліни “Організація діяльності психологічних служб”	5
Плани семінарських і практичних занять	16
Вказівки до виконання контрольної роботи	23
Варіанти контрольних робіт	23
Питання для самоконтролю	25
Список літератури	28

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *С. М. Толкачова*
Комп’ютерне верстання *О. А. Варваріна*

Зам. № ВКЦ-4192

Формат 60 84/₁₆. Папір офсетний.
Друк ротатійний, графаретний.
Тираж 50 пр.

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП

ДП «Видавничий дім «Персонал»
03039 Київ-39, просп. Червонозоряний, 119, літ. XX

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб’єктів видавничої справи ДК № 3262 від 26.08.2008 р.*